P126/HSC096 /EE/2024

Time : 3 Hours **Marks : 80**

Instructions :

1. All Questions are Compulsory.
2. Each Sub-question carry 5 marks.
3. Each Sub-question should be answered between 75 to 100 words. Write every questions
answer on separate page.
4. Question paper of 80 Marks, it will be converted in to your programme structure marks.

---

1. Solve any four sub-questions. **20**

a)Explain health with definition .

आरोग्य म्हणजे काय व आरोग्याची व्याख्या स्पष्ट करा.

b)Explain "Yoga man Prashman upay"

"योग:मन प्रशमन उपाय: "स्पष्ट करा .

c)Explain balance diet with its benefits .

चौरस आहार म्हणजे काय सांगून त्याचे फायदे सांगा.

d)Give importance of "peypana"of morning breakfast.

सकाळचा नाश्ता व पेयपानाचे महत्व स्पष्ट करा .

e)Explain trinity (Trigunatmak)diet?

त्रिगुणात्मक आहार कोणता ते स्पष्ट करा.

2. Solve any four sub-questions. **20**

a)write five suggestions of proper diet.

योग्य आहार संबंधीच्या पाच सूचना लिहा .

b) Differentiate between body composition of vegetarian & non vegetarian animals.

शाकाहारी व मांसाहारी प्राण्यांच्या शरीर रचनेतील फरक सांगा .

c)Write down meaning of dietary and its benefits.

मिताआहार म्हणजे काय ते सांगून त्याचे फायदे लिहा.

d)what do you mean by "Gandosh"Explain its benefits.

गण्दोष म्हणजे काय ते सांगून त्याचे फायदे स्पष्ट करा.

e)which are the sources of protein Diet.

प्रथिने मिळण्याचे आहार स्तोत कोणते ते लिहा.

3. Solve any four sub-questions. **20**

a) What do you mean by marasmus? What are its body symptoms?

मॅरस्मस म्हणजे काय? त्याची शरीरावरील लक्षणे काय आहेत?

b) What are the effects due to deficiency of aliphatic(fat) substances?

स्निग्ध पदार्थांच्या अभावाचे परिणाम कोणते ते सांगा .

c) Explain in short functions of Retinal.

रेटीनॉल चे कार्ये थोडक्यात स्पष्ट करा.

d) Explain the need for social Health.

सामाजिक आरोग्याची गरज स्पष्ट करा.

e) Give importance of Calcium.

कॅल्शियमचे महत्त्व स्पष्ट करा.

4. Solve any four sub-questions. **20**

a) Explain the types of cough.

कफाचे प्रकार समजावून सांगा.

b) Give relation between 'Bakery Products' and digestive system

बेकरी उत्पादने' आणि पचनक्रिया संबंध स्पष्ट करा.

c) What do you mean by Opposite Diet(Virudhanna).

विरुद्ध आहार म्हणजे काय?

d) What do you mean by 'Shadrasamtmaka ' diet?

षडरसात्मक आहार म्हणजे काय?

e) Explain the definition of Health according to "WHO".

"WHO" नुसार आरोग्याची व्याख्या स्पष्ट करा.

P23/P126/HSC102/HSC092/EE/20240525

वेळ : 3 तास
Time : 3 Hours

गुण : 80
Marks : 80

सर्वसाधारण सूचना :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
   All Questions are Compulsory.
2. प्रत्येक उप-प्रश्न पाच गुणांचा आहे.
   Each Sub-question carry 5 marks.
3. प्रत्येक उप-प्रश्नांचे उत्तर 75 ते 100 शब्दांत लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावे.
   Each Sub-question should be answered between 75 to 100 words. Write every questions answer on separate page.
4. 80 गुणांच्या प्रश्नपत्रिकेचे आपल्या शिक्षणक्रमाच्या संरचनेनुसार गुणांत रूपांतर करण्यात येईल.
   Question paper of 80 Marks, it will be converted into your programme structure marks.
5. प्रश्नाबाबत शंका असल्यास, मराठी भाषेतील प्रश्न अधिकृत समजावा.
   Incase of doubt of question, Marathi version will be treated as final.

---

1. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

   अ) जीव निर्मितीत पेशींचा विकास स्पष्ट करा.
   a) Explain cell development in growth of life.

   ब) मेरूदंडाचे कार्य सांगा.
   b) Explain functions of spiral cord.

   क) फुफुसांबद्दल माहिती लिहा.
   c) Write information on lungs.

   ड) त्वचेची रचना सांगून कार्य सांगा.
   d) Write structure of skin with its function.

   इ) मोठ्या मेंदुची शरीरातील उपयुक्तता स्पष्ट करा.
   e) Explain importance of cerebrum in body.

May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A

2. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप–प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) रायगर मॉर्टिस म्हणजे काय?

a) What do you mean by Rigor-Mortis?

ब) छातीच्या पिंजरा बद्दल माहिती सांगा.

b) Give information on Rib cage.

क) सांध्याचे हालचालीवरून होणारे प्रकार स्पष्ट करा.

c) Explain different types of movements created by joints.

ड) जठराची माहिति सांगून कार्य सांगा.

d) Explain stomach and its functions.

इ) थॉयरॉइड ग्रंथीबद्दल माहीती सांगा.

e) Give information on Thyroid.

3. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप–प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) पचनसंस्थेत काम करणाऱ्या अवयवांची थोडक्यात माहिती सांगा.

a) Give short information of organs functioning in digestive system.

ब) हाडांचे प्रकार किती व कोणते माहिती सांगा?

b) How many types of bones and give information on types of Bones?

क) हृदयाचे कार्य आणि योग संबंध स्पष्ट करा.

c) Write functioning of Heart with relation of Yoga.

ड) घशातील श्वसनपथचे नावे सांगा.

d) Name types of throat septet.

इ) ॲड्रीनल ग्रंथीबद्दल माहिती सांगा.

e) Give information on adrenal gland?

May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A

4. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) अस्थिसंमुहन आणि उंची यांचा संबंध स्पष्ट करा.

a) Explain relation between ossification and Height.

ब) श्वेतरक्तपेशींबद्दल माहिती लिहा.

b) Give information of white blood cells.

क) प्राणायमाचा श्वसनावर परिणाम होतो का? स्पष्ट करा.

c) Did pranayam effect on breathing? Explain.

ड) मुत्रेद्रियांची कार्ये स्पष्ट करा.

d) Explain functions of Urine excretory systems parts.

इ) स्नायुंचे प्रकार सांगून एका प्रकाराबद्दल माहिती सांगा.

e) Name types of muscles, Explain one.

+ + + + + + + +

May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A

P23/P126/HSC103/HSC093/EE/20240526

वेळ : 3 तास
Time : 3 Hours

गुण : 80
Marks : 80

सर्वसाधारण सूचना :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
   All Questions are Compulsory.
2. प्रत्येक उप-प्रश्न पाच गुणांचा आहे.
   Each Sub-question carry 5 marks.
3. प्रत्येक उप-प्रश्नांचे उत्तर 75 ते 100 शब्दांत लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावे.
   Each Sub-question should be answered between 75 to 100 words. Write every questions answer on separate page.
4. 80 गुणांच्या प्रश्नपत्रिकेचे आपल्या शिक्षणक्रमाच्या संरचनेनुसार गुणांत रूपांतर करण्यात येईल.
   Question paper of 80 Marks, it will be converted in to your programme structure marks.
5. प्रश्नाबाबत शंका असल्यास, मराठी भाषेतील प्रश्न अधिकृत समजावा.
   Incase of doubt of question, Marathi version will be treated as final.

---

1. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

   अ) योगशिक्षणाची उद्दिष्ट्ये लिहा.

   a) Write down the purpose of Yoga Education.

   ब) योगशिक्षकांची उद्दिष्ट्ये लिहा.

   b) Write down the purpose of Yoga Teachers.

   क) उपयुक्ततेच्या दृष्टीने आसनांचे प्रकार सांगून सविस्तर माहिती द्या.

   c) Write down an information about types of Asanas depends on their usefulness.

   ड) योगविषयीचे गैरसमज सविस्तर टिप लिहा.

   d) Write a note on misunderstandings of Yoga.

   इ) नितीमूल्य शिक्षणाचे महत्व सांगा.

   e) Write an importance of Ethical education.

May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207P

2. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) शिक्षणाचे तीन मूलभूत तत्वे सांगा.

a) Write down three principles of Educations.

ब) अध्यापनाची कोणतीही पाच महत्वाची तत्वे सांगा.

b) Write down any five principles of Teaching.

क) सामुदायिक योग शिक्षणाची आज गरज का आहे?

c) Why there is a need to social Yoga education?

ड) सामुदायिक योग शिक्षणाच्या मर्यादा स्पष्ट करा.

d) Explain the limitations of Social Yoga Education.

इ) शिक्षण म्हणजे काय? त्याची प्रक्रिया सांगा.

e) Write down the process of 'What is Education'?

3. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) वर्गात प्रसन्न वातावरण ठेवण्यासाठी शिक्षकाने काय करावे?

a) What should be done by teacher to maintains pleasant atmosphere in classroom?

ब) प्रार्थना म्हणजे काय? तिचे परिणाम काय आहेत?

b) What is prayer? What is its effects?

क) आदर्श योग शिक्षकांचा आहार-विहार कसा असावा?

c) How should be a diet and daily routine of an ideal Yoga teacher?

ड) योग वर्गाची जागा कशी असावी?

d) How should the place of Yoga classroom?

इ) पाठ नियोजनात आसनांची क्रमवारी कशी असावी?

e) How should be the sequence of planning of lesson?

May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207P

4. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) नवीन आसन दोन वेळा का करवून घ्यावे ?

a) Why new Asana should be practical for two times?

ब) पूर्वतयारीचे आसन कधी करावे ?

b) When Asana of pre-preparation practicals?

क) योग वर्गाचा समारोप कसा कराल ?

c) How will you do conclude of Yoga lesson?

ड) रोज किती आसने शिकवावी ? का ?

d) How much Asanas should be practiced daily? Why?

इ) नवीन उजळणीत कोणती गोष्ट टाळावी.

e) What should be avoided while practicing new practices?

+-+-+-+-+-+-+-+

P23/P126/HSC101/HSC091/EE/20240524

वेळ : 3 तास | गुण : 80

Time : 3 Hours | Marks : 80

सर्वसाधारण सूचना :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
   All Questions are Compulsory.
2. प्रत्येक उप-प्रश्न पाच गुणांचा आहे.
   Each Sub-question carry 5 marks.
3. प्रत्येक उप-प्रश्नांचे उत्तर 75 ते 100 शब्दांत लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावे.
   Each Sub-question should be answered between 75 to 100 words. Write every questions answer on separate page.
4. 80 गुणांच्या प्रश्नपत्रिकेचे आपल्या शिक्षणक्रमाच्या संरचनेनुसार गुणांत रूपांतर करण्यात येईल.
   Question paper of 80 Marks, it will be converted in to your programme structure marks.
5. प्रश्नाबाबत शंका असल्यास, मराठी भाषेतील प्रश्न अधिकृत समजावा.
   Incase of doubt of question, Marathi version will be treated as final.

---

1. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

   अ) टीप लिहा - चित्त

   a) Write a short note on 'Chitta'.

   ब) योगाचा इतिहास याबद्दल थोडक्यात माहिती लिहा.

   b) Write in short on History of Yoga.

   क) योगामधील महत्वाच्या प्रवाहाबद्दल माहिती लिहा.

   c) Write an information on various streams of Yoga.

   ड) महर्षि पतंजली कोण होते ते लिहून त्यानी कोणत्या योग ग्रंथाची निर्मिती केली त्याबद्दल माहिती लिहा.

   d) Write, who was Maharshi Patanjali and write an information of text which Maharshi Patanjali wrote.

   इ) पंचक्लेश कोणते आहेत, त्याबद्दल लिहा.

   e) Write down about five Kleshas.

May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A

2. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) अंतराय दूर करण्यासाठी कोणता उपाय महर्षि पतंजली सांगतात ?

a) How can one cure 'Antraya's according to Maharshi patanjali?

ब) ब्रह्मचर्य म्हणजे काय ते सांगून ब्रह्मचर्य पालनाचे काय फळ मिळते ते लिहा.

b) Write down what is Brahmacharya and its effects if it followed.

क) प्राणायामाचे सूत्र सांगून त्याचे महत्व लिहा.

c) Write down an importance of pranayama with pranayam sutra.

ड) 'ध्यान' यावर टीप लिहा.

d) Write down a short note on 'Dhyan'.

इ) 'अष्टसिद्धी' बद्दल माहिती लिहा.

e) Write down an information about 'Ashtasidhi'.

3. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) हठयोगानुसार प्रथम अंग कोणते ते लिहून त्याबद्दल माहिती लिहा.

a) Write down an information about first part of Chaturang Yog.

ब) टीप लिहा - 'नादानूसंधान'

b) Write a short note on 'Nadanusandhan'.

क) विश्वकल्याण प्रार्थना लिहून त्याचा अर्थ स्पष्ट करा.

c) Write down meaning and actual 'Vishwakalyan Prarthana'.

ड) आसनाचे प्रकार लिहून त्याची माहिती थोडक्यात लिहा.

d) Write in short about Asnas with its types.

इ) प्राणायाम करताना कोणती काळजी घ्यावी, ते लिहा.

e) Write down how one should care while doing Pranayama.

May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A

4. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप–प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) घेरंड संहितमधील शुद्धीक्रियाबद्दल माहिती लिहा.

a) Write an information of cleansing processes according to Gherand Samhita.

ब) 'सूर्य नमस्कार' टीप लिहा.

b) Write a short note 'Surya namaskar'.

क) आपल्या अभ्यासानूसार आसन कि व्यायाम प्रत्येकाने करावा ते लिहा.

c) Write according to you what should be practice between yoga poses or exercise.

ड) आपल्याला आवडलेल्या कोणत्याही दोन प्राणायामाची माहिती लिहा.

d) Write down two types of pranayamas which you like.

इ) 'नौका संचलन' ची पूर्वस्थिती, परिणाम, दक्षता, फायदे लिहा.

e) Write down an effect, prepose, advantages and precautions of 'Nouka Sanchayan'.

\+ + + + + + + +

[redacted]

May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A May 2024 - 6207A